

ZARZĄDZENIE

Dnia 22 sierpnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski

W związku z wnioskiem obrońcy skazanego o zbadanie spełnienia przez **SSN Adama Rocha** wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jej powołaniu i jego postępowania po powołaniu, który wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 17 sierpnia 2022 r. i treścią art. 429 § 1 k.p.k. i art. 29 § 6-11 i 24 uSN,

stwierdziwszy, że:

- wniosek pochodzi od strony postępowania przed Sądem Najwyższym – skazanego K. B. (art. 29 § 7 uSN),
- został sporządzony, podpisany i wniesiony przez obrońcę – adw. E. M. działającej z substytucji adw. J. P. (art. 87¹ § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 8 zd. czwarte uSN),
- z zachowaniem terminu tygodniowego (art. 29 § 8 zd. pierwsze uSN; k. 6 akt sprawy oraz k. 41 i 44 akt V KK 307/22) i
- czyni zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego (art. 119 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 9 i 24 uSN), a także
- zawiera żądanie stwierdzenia, że w sprawie zachodzą wobec SSN Adama Rocha przesłanki wskazane w art. 29 § 5 uSN, które mogą powodować, że w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (art. 29 § 9 pkt 1 uSN) oraz
- nie przytacza jednak okoliczności uzasadniających żądanie w zakresie okoliczności związanych z powołaniem na pełniony urząd i zachowaniem sędziego po jego powołaniu oraz nie wskazuje, jak w okolicznościach tej sprawy ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności mogłoby wpływać na jej wynik,

1) wniosek odrzucić;

2) odpis wniosku i zarządzenia załączyć do sprawy V KK 307/22;

3) odpis zarządzenia doręczyć obrońcy i skazanemu;

4) o wniosku i o wydanym zarządzeniu zawiadomić SSN Adama Rocha;

5) zakreślić sprawę w repertorium KB jako zakończoną w inny sposób.

UZASADNIENIE

Choć Kodeks postępowania karnego nie przewiduje w niniejszym wypadku obowiązku sporządzenia uzasadnienia, gdyż zarządzenie to jest niezaskarżalne (por. art. 99 § 2 k.p.k.), to sporządzenie pisemnych motywów było konieczne zarówno z uwagi na to, że procedura określona w art. 29 § 5-24 uSN jest *novum* w polskim systemie prawa i konieczne stało się wyjaśnienie kilku kwestii z nią związanych, jak i z tego powodu, że strona powinna w tej sytuacji poznać powody, choćby skrótowo przedstawione, dla których złożony w jej imieniu wniosek nie zostanie rozpoznany.

Obrońca skazanego, pismem z dnia 8 sierpnia 2022 r., wniosła o zbadanie spełnienia przez Sędziego Adama Rocha wymogów niezawisłości i bezstronności. W uzasadnieniu wystąpienia w jednym krótkim akapicie opisano drogę zawodową Sędziego Adama Rocha. (s. 2) oraz stwierdzono: *„W związku z faktem, iż podejmowane decyzje w sprawach oraz wypowiedzi SNN Adama Rocha są kontrowersyjne, zgodnie z nowelizacją ustawy o Sądzie Najwyższym, żądam stwierdzenie, że w sprawie za sygn. akt V KK 307/22 toczącej się przed Sądem Najwyższym, wyznaczony SSN Adam Roch spełnia wymogi niezawisłości i bezstronności, uwzględniając okoliczności jego powołania a także jego postępowania po powołaniu”* (s. 2, pisownia oryginalna zachowana).

Wniosek obrońcy, złożony w prawem określonym terminie, spełnia jedynie wymogi formalne przewidziane w procedurze karnej dla pisma procesowego, nie spełnia natomiast wymogów szczególnych przewidzianych w ustawie o Sądzie Najwyższym dla tego rodzaju wniosku.

Obrońca – poza krótkim akapitem, w którym przedstawiono drogę zawodową Sędziego Adama Rocha – nie zechciała w ogóle wskazać na okoliczności związane z powołaniem go na urząd sędziego. Nie przytoczyła także jakichkolwiek okoliczności związanych z późniejszym postępowaniem sędziego ani na to, w jaki sposób okoliczności powołania i późniejsze postępowanie w okolicznościach danej sprawy mogłoby doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, które mogłoby mieć wpływ na wynik sprawy przy uwzględnieniu okoliczności dotyczących uprawnionego i samej sprawy. Wszystkie te elementy stanowią niezbędne części wniosku, a ich niedotrzymanie powoduje jego odrzucenie. Dotychczasowa droga zawodowa osoby następnie powołanej na urząd sędziego jest okolicznością bez znaczenia dla tego postępowania, chyba że wnioskodawca wykaże albo choćby uprawdopodobni, że są to okoliczności, które miały albo mogły mieć znaczenie dla pierwszej podlegającej badaniu przesłanki

związanej z powołaniem na urząd sędziego. Także ogólne powołanie się na jakieś podejmowane decyzje oraz wypowiedzi sędziego (bez wskazania o jakiego decyzje lub jakiego rodzaju judykaty tu chodzi i bez sprecyzowania treści wypowiedzi), nie mówiąc o konieczności przedstawienia dowodów (art. 29 § 9 pkt 2 *in fine* uSN, w zakresie w jakim jest to niezbędne – art. 168 k.p.k.) nie czyni zadość wymogom postawionym wnioskodawcy przez ustawę. Fakt, że ustawa przewiduje dla strony postępowania jakiś środek prawny nie oznacza, że musi ona z niego bezwzględnie skorzystać, zwłaszcza jeżeli miałaby to uczynić w sposób nieodpowiadający wymogom ustawowym, a przez to nieprofesjonalny. O jakości sporządzonego pisma niech świadczy także sformułowana przez obrońcę treść żądania, w którym domaga się stwierdzenia, wbrew nawet skrótowemu i ogólnikowemu uzasadnieniu, że przydzielony do sprawy sędzia spełnia wymogi niezawisłości i bezstronności. Gdyby nie treść art. 118 k.p.k., która pozwala ocenić całość pisma i wynikającą z niego intencję jego autora, złożony wniosek należałoby odrzucić także z tego powodu, iż nie zawiera nawet żądania stwierdzenia, że w sprawie zachodzą wobec SSN Adama Rocha przesłanki wskazane w art. 29 § 5 uSN, które mogą powodować, że w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności.

W niniejszej sprawie brak było podstaw, aby o odrzuceniu wniosku zawiadomić Okręgową Radę Adwokacką. Artykuł 29 § 11 uSN przewiduje co prawda obligatoryjne zawiadomienie organu samorządu zawodowego w razie odrzucenia wniosku złożonego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Przepis ten jednak odnosi się wyłącznie do pełnomocników, nie obejmuje swoim zakresem obrońców.

Zawiadomienie, o jakim tu mowa, nie tylko nie ma pozytywnego – co oczywiste – ale nawet neutralnego wydźwięku. Jego celem nie jest przecież wyrażenie pochwały co do postawy adwokata lub radcy prawnego czy tylko zawiadomienie o fakcie złożenia wniosku, a poinformowanie o nieprofesjonalnym sposobie wykonywanej przez pełnomocnika strony albo innego uczestnika postępowania reprezentacji w postępowaniu przed najwyższą instancją sądową. Ma to z kolei doprowadzić odpowiednie organy samorządu zawodowego co najmniej do oceny sposobu wykonywania zawodu radcy prawnego lub adwokata i rozważenia zainicjowania procedur dyscyplinarnych.

Skoro więc zawiadomienie takie może, z samej istoty tej instytucji, prowadzić do pociągnięcia pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym do odpowiedzialności typu represyjnego, to stosowanie art. 29 § 11 uSN w drodze analogii do niewskazanych w tym przepisie obrońców nie jest możliwe (nawet jeżeli takie rozróżnienie prowadziłoby nieuchronnie do stwierdzenia naruszenia wynikającej z art. 32 Konstytucji zasady równości wobec prawa obrońców i pełnomocników). Wykładnia rozszerzająca użytego w tym przepisie pojęcia

„pełnomocnik” nie jest z kolei możliwa, gdyż przeczyłoby to racjonalności ustawodawcy i wynikającemu z niej zakazowi wykładni homonimicznej, zabraniającemu w obrębie danego aktu lub gałęzi prawa nadawania tym sam zwrotom odmiennego znaczenia. Sam prawodawca w ustawie o Sądzie Najwyższym rozróżnia bowiem role procesowe, jakie w postępowaniu przed tym Sądem mogą pełnić adwokaci i radcowie prawni, wskazując wyraźnie w art. 85 § 2 uSN zarówno pełnomocników, jak i obrońców. Brak jest w takiej sytuacji jakichkolwiek racjonalnych podstaw, aby w wypadku art. 29 § 11 uSN sformułowanie „pełnomocnik” rozumieć szerzej aniżeli w art. 85 § uSN, jako obejmujące także obrońcę.

Na marginesie odnotować już tylko można, że w postępowaniu przed sądami powszechnymi i wojskowymi, choć złożenie przez pełnomocnika wniosku niedopowiadającego analogicznym wymogom jak w ustawie o Sądzie Najwyższym (choć w postępowaniu przed tymi sądami ustawa nie wprowadza obowiązkowego zastępstwa procesowego stron albo innych uczestników postępowania), nie jest obwarowane bezwzględną sankcją obligatoryjnego zawiadomienia organów samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik (por. art. 42a usp i art. 23a usw).

W takiej sytuacji w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Najwyższym na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego zawiadomienie organu samorządu zawodowego, do którego należy obrońca, w razie złożenia przez niego wniosku o przeprowadzenie testu niezależności, który został odrzucony (art. 29 § 10 uSN), możliwe jest jedynie w razie stwierdzenia przesłanek określonych w art. 20 § 1 k.p.k., a te w niniejszej sprawie nie zostały spełnione.

Na niniejsze zarządzenie nie przysługuje zażalenie. Co prawda, odmowa przyjęcia środka odwoławczego jest w postępowaniu karnym zaskarżalna (art. 429 § 2 k.p.k.), a skoro do rozpoznania wniosku stosuje się przepisy o zażaleniu z procedury, w której wniosek taki został złożony, to *prima vista* mogłoby się wydawać, że na zarządzenie o odrzuceniu wniosku można wnieść środek zaskarżenia (właśnie stosowany odpowiednio art. 429 § 2 k.p.k. w zw. z art. 29 § 24 uSN). Tak jednak nie jest, albowiem ustawa wyłącza co do zasady możliwość wniesienia zażalenia na postanowienia i zarządzenia wydane przez albo w Sądzie Najwyższym (art. 426 § 1 k.p.k. także w związku z treścią art. 466 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 uSN), chyba że przepis szczególny wyraźnie przewiduje możliwość wniesienia zażalenia od zarządzenia czy postanowienia wydanego w Sądzie Najwyższym. Ani art. 429 § 2 k.p.k., ani przepisy znowelizowanego art. 29 uSN takiej możliwości natomiast nie przewidują.

[as]

